

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач відділом

докторантури та аспірантури

к.т.н., доцент О.М. Волков



2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Філософія науки»

Рівень вищої освіти – третій рівень освіти

Ступінь вищої освіти / Освітньо-кваліфікаційний рівень – «Доктор філософії»

Галузь знань – 27 Транспорт

Спеціальність - 271 Річковий та морський транспорт

Факультет – морського права і менеджменту

Кафедра філософії

Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія науки» розроблена відповідно до освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії «Навігація, морська інженерія та безпека судноплавства»

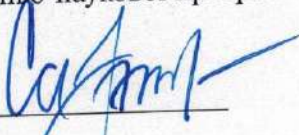
Розробник: Іванова Є.М. доцент кафедри філософії

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри філософії

Протокол від 26 серпня 2020 р., № 1.

Завідувач кафедри  Доннікова І.А.

Секретар кафедри  Шевчук О.М.

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії д.т.н., доц.. Сагіним С.В. 

1. Загальний опис навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є засвоєння основних понять філософії науки як міждисциплінарної галузі, розкриття історико-філософського контексту філософії науки, її основних напрямків і концепцій; критичний аналіз моделей науки для розуміння сутності наукового пізнання і оволодіння технологією наукової аргументації. Однією з основних цілей дисципліни є виявлення онтологічних та гносеологічних проблем сучасної науки, що розривають особливості формування наукової картини світу, визначають специфіку об'єктів наукового пізнання, цілі та цінності пізнавальної діяльності. Особлива увага приділяється проблемі антропологізації науки, розумінню вимог до професійної науково-дослідницької діяльності, особливостей формування особистості дослідника із затребуваним стилем мислення, методологічною культурою і відповідальним ставленням до реальності, що пізнається.

Мова навчання - українська
Статус дисципліни - обов'язкова

Навчальна дисципліна забезпечує набуття перелічених нижче компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.

Компетентності:

ЗК1. Філософський науковий світогляд.

ЗК3. Саморозвиток і самовдосконалення протягом життя, відповідальність за якість навчання інших.

Програмні результати навчання:

РН1. Знання та розуміння методології наукового пізнання, уміння сформулювати актуальне наукове завдання, визначити мету та задачі дослідження та знайти шляхи їх розв'язання.

РН3. Розуміння місця та ролі науки у розвитку суспільства та ролі ученого як громадянина. Уміння прогнозувати та оцінювати вплив результатів наукових досліджень на розвиток суспільства.

РН7. Підготовка та захист дисертаційної роботи.

Кількість кредитів ЄКТС - 2
Форма підсумкового контролю – екзамен

2. Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Успішне завершення програми навчальної дисципліни «Філософія науки» передбачає здобуття аспірантом наступних результатів навчання за навчальною дисципліною.

Знання:

аспірант повинен знати та розуміти пізнавальний потенціал філософії науки як міждисциплінарної галузі; основні історичні етапи науково-пізнавальної діяльності людства; напрями філософії науки; філософсько-методологічні програми, принципи та поняття; розуміти місце та роль науки у розвитку суспільства, роль вченого як особистості та громадянина; бути обізнаним щодо передового досвіду проведення наукових досліджень.

Уміння:

аспірант повинен володіти науковим стилем мислення; бути здатним до пошуку, оброблення та аналізу наукової інформації з різних джерел, генерувати нові наукові ідеї, вчитися і бути сучасно навченим; застосовувати набуті філософсько-методологічні знання в науковій та викладацькій діяльності; сформулювати наукову проблему, мету і завдання

дослідження та знаходити шляхи їх вирішення: обирати та ефективно використовувати теоретичні та практичні інструменти досліджень.

3. Програма, структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Навчальне навантаження (години)							
	Денна форма навчання				Заочна форма навчання			
	Кількість аудиторних	Лекції	Практичні (семінарські)	Лабораторні роботи	Кількість аудиторних годин *	Лекції	Практичні (семінарські)	Лабораторні роботи
Тема 1. Знання і пізнання. Сутність філософського і наукового знання.	2	2	X	X	2	2		X
Тема 2. Історичні типи взаємозв'язку філософії і науки.	2	X	2	X	2	X	2	X
Тема 3. Основні етапи становлення філософії науки	2	2	X	X	2	2	X	X
Тема 4. Основні концепції філософії науки	4	2	2	X	2	2	X	X
Тема 5. Онтологічні проблеми науки. Сучасна наукова картина світу	2	X	2	X	2	X	2	X
Тема 6. Гносеологічні проблеми науки. Істина як наукова і культурна цінність	2	2	X	X	2	2	X	X
Тема 7. Проблема метода в сучасній науці. Між- і трансдисциплінарна методологія	2	2	X	X	4	2	2	X
Тема 8. Проблема суб'єкта в контексті антропологізації науки.	4	2	2	X	4	2	2	X
Всього аудиторних годин	20	12	8	X	20	12	8	X
Самостійна робота (години)	40				40			
з них на виконання індивідуального завдання **	X				X			

Загальний обсяг годин навчальної дисципліни	60	60
--	-----------	-----------

4. Теми практичних (семінарських) занять

- Тема 1. Історичні типи взаємозв'язку філософії і науки.
Тема 2. Основні концепції філософії науки.
Тема 3. Онтологічні проблеми науки. Сучасна наукова картина світу.
Тема 4. Проблема суб'єкта в контексті антропологізації науки.

5. Завдання для самостійної роботи

Самостійне опрацювання окремих проблем з програми навчальної дисципліни:

1. Сутність науки і наукового знання (2 год.).
2. Структура наукового знання (2 год.).
3. Становлення і основні риси класичної науки (2 год.).
4. Принципи та ідеали неklasичної науки (2 год.).
5. Постнекласична наука: між- і трансдисциплінарні стратегії (6 год.).
6. Епістемологія техніки: технічне і технологічне знання (4 год.).
7. Етика в "технічному" суспільстві (2 год.).

6. Індивідуальні завдання

Не передбачені

7. Методи контролю

Аналіз і оцінювання усних відповідей, перевірка письмових завдань, в тому числі з самостійної роботи (есе, планів-конспектів семінарських занять), графічні перевірки (смыслових мап і схем), індивідуальні співбесіди, самоаналіз і самооцінювання виконаних завдань.

Форма семестрового контролю: екзамен

Методи демонстрації результатів навчання за навчальною дисципліною

№ з/п	Результати навчання за навчальною дисципліною	Методи демонстрації	інструменти, обладнання та програмне забезпечення, які використовуються для демонстрації здобутих результатів навчання за навчальною дисципліною (за потребою)
-------	---	---------------------	--

1.	<p>Знання: аспірант повинен знати потенціал філософії науки як міждисциплінарної галузі; основні історичні етапи становлення науково-пізнавальної діяльності людства; напрями і поняття філософії науки; філософсько-методологічні програми та принципи; знати та розуміти методологію наукового пізнання; розуміти місце та роль науки у розвитку суспільства та ролі вченого як особистості та громадянина, бути обізнаним щодо передового досвіду проведення наукових досліджень.</p>	<p>SMART- моделі «МАПА», які використовуються в роботі аспіратів з аудіо та відеоматеріалами, самостійній роботі з першоджерелами, самоаналізі виконаних завдань</p>	<p>Використання ПО (Micr.PowerPoint) для презентацій Платформи Zoom, Telegram для онлайн навчання</p>
2.	<p>Уміння: аспірант повинен володіти науково-філософським стилем мислення; бути здатним до пошуку, оброблення та аналізу наукової інформації з різних джерел, генерувати нові наукові ідеї, вчитися і бути сучасно навченим; застосовувати набуті філософсько-методологічні знання в науковій та викладацькій діяльності; формулювати наукову проблему, мету і завдання дослідження та знаходити шляхи їх вирішення; обирати та ефективно використовувати теоретичні та практичні інструменти досліджень.</p>	<p>SMART- моделі «МАПА», які дають можливість вимірювати знання і вміння аспірантів при обговоренні проблем курсу, виконанні письмових завдань, написані есе або тезисів.</p>	<p>Використання ПО (Micr.PowerPoint) для презентацій Платформи Zoom, Telegram для онлайн навчання</p>

8. Схема оцінювання (довідник з розподілу оцінок)

Оцінка за шкалою ВНЗ	Оцінка за національною шкалою	Критерії
Відмінно	А	Продемонстровано відмінний освітній результат: курс опановано в повному обсязі, вільне володіння навчальним матеріалом, логічні і повні відповіді на всі питання; здатність творчо і самостійно мислити; аргументовано вести дискусію; вміння органічно пов'язувати теоретичні та практичні аспекти курсу.
Добре	В	Продемонстровано гарний освітній результат: курс опановано в повному обсязі, виступи на заняттях демонструють елементи творчої роботи з літературою. Добре володіння філософським понятійним апаратом, але мають місце деякі термінологічні неточності, які виявляються під час обговорень проблем курсу.

Оцінка за шкалою ВНЗ	Оцінка за національною шкалою	Критерії
Добре	C	Продемонстровано гарний освітній результат, більшу частину курсу опановано, але невисока активність на заняттях, бракує творчих навичок в роботі з філософською літературою, здатності чітко формулювати і обґрунтовувати власну думку.
Задовільно	D	Продемонстровано середній освітній результат: значну частину курсу не опановано, знання не мають системного характеру; низька активність на заняттях; дуже поверхове розуміння змісту основних понять філософського курсу; нездатність чітко формулювати і обґрунтовувати власну думку.
Задовільно	E	Продемонстровано низький освітній результат: аспірант не орієнтується в проблемах філософського курсу; не виконав більшості навчальних завдань; не володіє основними філософськими і науковими поняттями, навичками формулювати і обґрунтовувати власну думку.
Незадовільно	FX	Освітнього результату не досягнуто. Курс не опанований ані в теоретичному, ані в практичному аспектах і потребує повторного вивчення.

Аспіранти, які не з'явилися на контрольні заходи без поважних причин, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку (FX).

9. Рекомендована література

Основна

1. Добронравова І. С. Новітня західна філософія науки: Підручник / І. С. Добронравова, Т. М. Білоус, О. В. Комар. – К.: Вид. ПАРАПАН, 2008. – 216 с.
2. Філософія науки : підручник / І. С. Добронравова, Л. І. Сидоренко, В. Л. Чуйко та ін. ; за ред. І. С. Добронравової. – К. : ВПЦ "Київський університет", 2018. – 255 с.
3. Петрушенко В. Л. Філософія і методологія науки: Навчальний посібник. - Львів: Видавництво Львівської політехніки - 2016. - 184 с.
4. Рубанець О.М. Філософські проблеми наукового пізнання: навчальний посібник / О.М. Рубанець. – Суми: Університетська книга, 2016. – 229 с.
5. Семенюк Е.П. Філософія сучасної науки і техніки : підручник / Едуард Семенюк, Володимир Мельник. Вид. 2-ге, випр. та допов. - Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2012. - 306.
6. Сергієнко В. В. Філософські проблеми наукового пізнання: навч. посібник / В. В. Сергієнко – Кременчук : Кременчуцький національний університет ім. Михайла Остроградського, 2011. – 103 с.
7. Корягін М. Основи наукових досліджень: навч. посібник / М. Корягін, В. Чік – К.: Алерта, 2019. 492 с.

Допоміжна

1. Антологія сучасної філософії науки, або усмішка ASIMO. Anthology of Contemporary Philosophy of Science, or Asimo Smile / за науковою редакцією В.П. Мельника та А.С. Синиці ; [пер. І.В. Грабовський, Н.І. Луц, А.С. Синиця]. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2017. – 568 с.
2. Донникова И.А. Научно-образовательные сообщества как форма интеллектуальной

культури. *Культура українських філософських сообществ: ситуація трансформації: [колективна монографія]* / ред. кол. Л.Н. Богатая, И.В. Голубович, К.В. Райхерт; отв. ред. Л.Н. Богатая. Одесса, издатель С.Л. Назарчук, 2020. С. 159-175.

3. Kryvtsova, N., & Donnikova, I. (2020). Anthropologization of science: from the subject of cognition to the researcher's personality. *Anthropological Measurements Of Philosophical Research*, 18, 20-33. doi:<http://dx.doi.org/10.15802/ampr.v0i18.221300>

4. Латур, Бруно. Наука в действии: следуя за учеными и инженерами внутри общества / Бруно Латур; [пер. с англ. К. Федоровой; науч. ред. С. Миляева]. - СПб. : Издательство Европейского университета в Санкт-Петербурге, 2013. 414 с.

5. Людина в складному світі / за ред.. Н.В. Кочубей, М.О. Нестерової; вступне слово В.П. Андрущенко. Суми: Університетська книга, 2017. 357 с.

6. Иванова Е.М. Сильные и слабые образовательные системы / Матеріали XVII Міжнародної науково-практичної конференції «Людина, культура, техніка в новому тисячолітті». – Харків: «ХАІ», 2016. – С. 89–91.

7. Иванова Е.М. Философия в интеллектуальном пространстве / Матеріали Міжвузівського Круглого Столу «Філософія: Що? Як? Коли», (29 листопада 2016 р.) / Відп. за випуск професор Жарких В.Ю. – Одеса: ОНПУ, 2016. – С. 16–19.

10. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Ратніков В. С. Основи філософії науки і філософії техніки: навчальний посібник / В. С. Ратніков. – Вінниця: ВНТУ, 2012. – 291 с. – inmad.vntu.edu.ua/portal/static/9AFA5F3E-7A53-4E3C-8EEB-3AF110F6A278.pdf

2. Добронравова І. С. Філософія науки: Навч. посібник. [Електронний ресурс] / І. С. Добронравова, Л. І. Сидоренко, С. П. Петрушенков, Л. О. Шашкова. – К., 2002. – Режим доступу до джерела : <http://www.philsci.univ.kiev.ua>

3. Добронравова Ірина. Практична філософія науки: збірник наукових праць // Ірина Добронравова. – Суми: Університетська книга, 2017. – 352 с. - <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/Dodr-phil-2017.pdf>

Адреси електронних бібліотек:

<http://lib.onu.edu.ua/> – бібліотека ОНУ імені І.І. Мечникова

<http://w.w.w.ognb.odessa.ua/> – Одеська національна наукова бібліотека

<http://w.w.w.nbu.gov.ua/> – бібліотека імені В. Вернадського

<http://lib-gw.univ.kiev.ua/> – бібліотека імені Максимовича, КНУ

<http://w.w.w.filosof.com.ua/> – Інститут філософії ім. Г. Сковороди

<http://w.w.w.biblioteka.org.ua> – Українська електронна бібліотека

11. Зміни та доповнення до робочої програми навчальної дисципліни

Дата змін	Сутність змін за розділом
1. серпень 2020 року	1. Доповнено: пп. 8. Методи демонстрації результатів навчання за навчальною дисципліною. Уточнено: пп. 9. Схема оцінювання (довідник з розподілу оцінок) пп. 10. Оновлено список літератури/